

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Izpostava Brežice

Cesta svobode 15, 8250 Brežice

T: 07 490 62 00

F: 07 490 62 63

E: gp.br@urszr.si

www.sos112.si/brezice

Številka: 842-11/2014-9-DGZR

Datum: 18. 7.2014

OCENA OGROŽENOSTI OB MNOŽIČNI NESREČI NA AVTOCESTI V POSAVJU

	ORGAN	ODGOVORNA OSEBA/PODPIS
SKRBNIK	Izpostava URSZR Brežice	Sergeja Bizjak
SPREJEL	Izpostava URSZR Brežice	Zdenka Močnik podsekretarka vodja Izpostave

Prometna nesreča je nesreča na javni cesti in nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, v kateri je bilo udeleženo vsaj eno premikajoče se vozilo in je v njej najmanj ena oseba umrla ali je bila telesno poškodovana ali je nastala materialna škoda. Prometne nesreče se glede na posledice delijo na štiri kategorije:

1. **prometna nesreče I. kategorije** – prometna nesreča, pri kateri je nastala samo materialna škoda;
2. **prometna nesreče II. kategorije** - so nesreče, pri kateri je najmanj ena oseba lahko telesno poškodovana;
3. **prometna nesreče III. kategorije** - prometna nesreča, pri kateri je najmanj ena oseba hudo telesno poškodovana;
4. **prometna nesreče IV. kategorije** - prometna nesreča, pri kateri je kdo umrl ali je zaradi posledic nesreče umrl v 30 dneh po nesreči.

Množična nesreča na avtocesti je, kadar je v nesreči umrlo ali je težje telesno poškodovanih več kot 10 oseb. Množična nesreča na avtocesti je tudi, če je v nesreči udeleženo eno ali več tovornih vozil, ki prevažajo nevarno snov in je ob nesreči prišlo do eksplozije ali uhajanja nevarne snovi v okolje, ki ima škodljive učinke na ljudi in širše okolje.

1. Viri nevarnosti

Zakon o javnih cestah (Ur.l. RS, št. 29/97), deli in kategorizira avtocesto glede na pomen in povezovalne funkcije v prostoru kot državno javno cesto. Javne ceste so prometne površine splošnega pomena za cestni promet, ki jih lahko vsak prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo javne ceste in varnost prometa na njih. Javne ceste so javno dobro in so izven pravnega prometa. Avtocesta (AC) je državna cesta, namenjena daljinskemu prometu motornih vozil, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za avtocesto in je označena s predpisanim prometnim znakom.

Po podatkih Direkcije Republike Slovenije za ceste avtoceste in hitre ceste prevzemajo vedno več prometa, čeprav predstavlja delež avtocest in hitrih cest v slovenskem državnem cestnem omrežju komaj dobrih 8,7 % njegove dolžine. Promet se povsod povečuje, tako vsaj kažejo podatki o povprečnem številu vozil na dan na določenih točkah štetja.

Delež prometnih nesreč na avtocestah glede na celotno državno cestno omrežje znaša 5,6 %. Ob upoštevanju prometa ter vseh prometnih nesreč so slovenske avtoceste v povprečju mnogo varnejše od ostalih slovenskih cest.

Najpogostejši dejavniki prometnih nesreč na slovenskih avtocestah so neprilagojena hitrost, nepravilna stran, smer vožnje in neustrezna varnostna razdalja. Navedeni dejavniki so bili prisotni v 42, 6 % vseh obravnavanih prometnih nesreč na avtocesti v Posavju (podatki PU Novo mesto, april 2014).

Število in posledice prometnih nesreč na avtocesti v Posavju

leto	število prometnih nesreč na avtocestah (AC)	mrtvi v prometnih nesrečah na AC	hudo telesno poškodovani v nesrečah na AC	lažje telesno poškodovani v nesrečah na AC
2010	69	1	1	22
2011	63	2	0	9
2012	50	1	1	4
2013	51	2	2	13

(podatki PU Novo mesto, april 2014)

Najpogostejši vzroki prometnih nesreč na avtocesti v Posavju

leto	neprilagojena hitrost	nepravilna smer vožnje	neupoštevanje varnostne razdalje	neupoštevanje prednosti	nepravilno prehitavanje
2010	35	13	6		
2011	29	5	2		
2012	16	12	3		1
2013	18	13	2		1

(podatki PU Novo mesto, april 2014)

Kritična mesta na avtocesti v Posavju:

- odsek 0027: stacionaža od km 8.000 do km 9.000
- odsek 00627: stacionaža od km 11.000 do km 12.000
- odsek 0028: stacionaži od km 7.000 do km 8.000
- odsek 0628: stacionaža km 10.000
- odsek 0029: stacionaži od km 7.000 do km 7.500 in od km 8.000 do km 8.161

Policisti vse pogosteje ugotavljajo tudi druge kršitve, kot so nenakazovanje spremembe smeri vožnje, vožnja po prehitvalnem pasu, ko voznik ne prehitava, uporaba mobilnega telefona, pojavljajo pa se tudi primeri obračanja v predoru in vožnje v nasprotno smer.

Upravljavca cest je na osnovi prometnih nesreč statistično ugotovil lokacije, kjer je prometnih nesreč več kot na drugih odsekih. Takšna mesta so priključki na avtoceste, vključno s priključki na in iz počivališč, področja cestninskih postaj ter mesta, kjer se tip prečnega profila avtoceste spremeni. Pri tem gre za mesta, kjer se pas za počasna vozila konča in se morajo tovorna vozila vključiti na vozni pas.

2. Možni vzroki nastanka nesreče

- človeški faktor,
- malomarnost,
- tehnološke napake strojev in opreme,
- vremenski pogoji (poledica, megla, toča, sneg),
- drugi vzroki.

3. Potek in možen obseg

V nesreči na avtocesti je lahko:

- udeleženih veliko število vozil, voznikov in sopotnikov,
- veliko mrtvih in ranjenih, ki jih je potrebno oskrbeti,
- poškodovanih večje število živali,
- nastala velika materialna škoda,
- vpliv na okolje ob avtocesti ali širše (požar, nevarna snov),
- zastoj v prometu zaradi zaprtja avtoceste, ki traja več ur,
- pritegnjena velika pozornost medijev,
- istočasno več nesreč na več odsekih avtoceste zaradi naleta vozil,
- večje število ljudi, ki imajo psihološke težave (preživeli, reševalci in svojci).

4. Ogroženost prebivalstva, živali, premoženja in kulturne dediščine

V primeru množične nesreče na avtocesti se predvideva, da bi bili ogroženi udeleženci v prometu, ki bi se v času nesreče nahajali na mestu nesreče. Evakuacijo ogroženih v primeru množične nesreče na avtocesti odredi vodja intervencije, kadar uhajajo nevarne snovi v ozračje oz. je nevarnost eksplozije. Evakuacijo izvaja upravljavec oz. vzdrževalec avtoceste in intervencijske sile, ki so vključene v reševanje.

V primeru, da bi posledice nesreče ogrožale okoliško prebivalstvo in živali, bi evakuacijo odredil župan občine.

5. Verjetne posledice

- so različne, od posledic pri manjši nesreči z lažjimi poškodbami in manjšo materialno škodo pa do katastrofalnih posledic pri najhujši možni nesreči z nevarno snovjo,
- prometni nesreči lahko sledi iztekanje nevarnih snovi v okolje, v hujših primerih pa se lahko razvije požar in eksplozija. Pri nesreči z nevarno snovjo obstaja tudi možnost ogrožanja ljudi in živali v bližini nesreče. Iztekanje nevarnih snovi v podtalnico in vodotoke ni možno, ker ima avtocesta urejeno zbiranje meteorne vode.
- pri nastanku požara se posledice predvidevajo na vozilih in gradbenih objektih; obstaja možnost širjenja požara v naravno okolje – gozd.

6. Kriteriji za izdelavo načrtov zaščite in reševanja

Glede na potek avtocestne povezave tudi skozi Posavje je potrebno za učinkovit odziv vseh pristojnih služb ob množični nesreči na avtocesti na nivoju regije izdelati regijski načrt zaščite in reševanja ter dokumente v zvezi z množično nesrečo na avtocesti Občine Brežice in Občine Krško, skozi kateri poteka avtocesta v Posavju. V svojih dokumentih morata opredeliti postopke pri izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog zlasti za območja ob avtocesti, ki so lahko prizadeta ob nesreči z nevarno snovjo.

Prav tako mora obratni načrt zaščite in reševanja izdelati DARS d.d., ACB Novo mesto, s katerim opredeli izvajanje aktivnosti ob množični nesreči na avtocesti v Posavju.

7. Zaključek

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. (DARS d.d.) je po Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-A) odgovorna za upravljanje in vzdrževanje avtocest. Na podlagi Zakona o javnih cestah je DARS d.d. odgovoren za določene naloge in odgovornosti, med drugim tudi za nadzor stanja, prometno ureditev in izvajanja naloge rednega vzdrževanja avtocest. Podrobneje so razmerja opredeljena v koncesijski pogodbi o upravljanju in vzdrževanju avtocest, ki jo ima DARS d.d. sklenjeno z Republiko Slovenijo, kjer je določeno tudi omrežje javnih cest, ki so v pristojnosti DARS d.d.

Za preprečitev oziroma ublažitev in odpravo posledic nesreč na avtocesti je potrebno zagotoviti, da:

- upravljavec avtoceste upošteva normativno ureditev, nadzira stanje avtoceste, nadzira prometno ureditev in izvaja naloge rednega vzdrževanja na avtocesti,
- se usposobi dežurne delavce DARS-a v nadzornih centrih za pravočasno in ustrezno obveščanje ter izvedbo vseh potrebnih ukrepov v skladu s predpisi in navodili,
- izvede pravočasno obveščanje udeležencev v prometu na preusmeritev prometa oziroma obvoz na druge državne ceste,
- se zagotovi takojšnje in učinkovito zavarovanje kraja dogodka in izvedbo s tem povezanih ukrepov,
- se zagotovi možnost prihoda interventnim službam na kraj nesreče (sprostitvev prevoznosti voznih pasov, pravočasna odstranitev zaščitne ograje do prihoda intervencijskih vozil) oz. ustrezno urediti intervencijske dostope,
- se zagotovi ustrezna koordinacija intervencijskih sil,
- se skrajša čas prihoda intervencijskih enot na kraj nesreče (hitro tehnično vozilo oz. namestitvev reševalne enote v avtocestni bazi),
- se opremi reševalne službe z ustrezno reševalno opremo (prostovoljna gasilska društva) in jih usposobi za ravnanje z opremo,
- se v regiji zagotovi potrebno zalogo materialnih sredstev in opreme za množične prometne nesreče,
- da pristojni organi in službe nadzirajo udeležence v prometu, da upoštevajo določila zakona o varnosti v cestnem prometu (spoštovanje predpisane hitrosti vožnje na AC in skozi predore ter spoštovanje signalizacije) in druge predpise s področja varnosti v cestnem prometu.

12.7. Viri

- Žlender Bojan: Prometna varnost v Sloveniji, UJMA 11/1997, str.147-151,
- Žlender Bojan: Hitrost in varnost prometa, UJMA 12/1998, str 117-123,
- Žlender Bojan: Nesreče v cestnem prometu, Nesreče in varstvo pred njimi, str.404-415,
- podatki Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. in Direkcije Republike Slovenije za ceste (spletna stran),
- Podatki PU Novo mesto, 2014